

Palvelujen ulkomaankauppa 2008

Konserniliiketoiminnot kasvattivat palvelujen ulkomaankauppaa 2008

Palvelujen vienti ja tuonti kasvoi vuonna 2008 palvelujen ulkomaankauppatilaston lopullisten tietojen mukaan. Kesäkuun ennakkotietojen julkaisun jälkeen tiedusteluun on saatu lisää vastauksia ja saatuja tietoja on tarkastettu. Nyt julkaistavissa taulukoissa on myös tarkennettu vuoden 2007 maajakaumaa vuoden 2008 tietojen perusteella. Muutos johtuu joidenkin tiedonantajien vuonna 2008 tarkemmalla maaluokituksella ilmoittamista tiedoista. Muutokset koskevat vain ulkomaankaupan maajakaumaa.

Vuonna 2008 palvelujen ulkomaankaupan kasvuun vaikutti erityisesti kansainvälisten konsernien taloustoimien lisääntyminen ja konsernitoimintojen keskittäminen ulkomailta Suomeen. Viennissä muutokset näkyvät erityisesti tietotekniikka- sekä rakennuspalvelujen viennissä. Tuonnissa lisääntyneen kansainvälistymisen aiheuttama kasvu on hajaantunut useampaan erään, mutta näkyy erityisesti tutkimus- ja kehityspalvelujen kasvuna. Palvelujen ulkomaankaupan ylijäämä kasvoi yli miljardilla vuoteen 2007 nähden.

Suomen tärkeimmät kauppakumppanit palvelujen viennissä olivat Saksa, Intia ja Ruotsi. Vastaavasti palvelujen tuonnissa tärkeimmät maat olivat Saksa, Yhdysvallat ja Iso-Britannia.

Viennissä kasvoivat merkittävästi myös rojaltit ja lisenssimaksut. Televiestinnän ja muiden liike-elämän palvelujen vienti laski vuonna 2008. Erityisesti välityskaupasta saatujen nettotulojen lasku pienensi muiden liike-elämän palvelujen vientiä.

Tuonnin kasvu jakaantui tasaisemmin palvelueriin. Tutkimus- ja kehityspalvelujen lisäksi rojaltien ja lisenssimaksujen, mainonnan ja markkinatutkimuksen sekä tietotekniikkapalvelujen tuonti kasvoi merkittävästi.

Palvelujen ulkomaankaupan tilasto perustuu Tilastokeskuksen palvelujen ulkomaankaupan tiedusteluun. Tilastoon eivät sisälly kuljetus, matkailu eivätkä vakuutus- ja rahoituspalvelut.

Sisällys

Taulukot	
Palvelujen tuonti Suomeen palveluerittäin 2002-2008, miljoonaa euroa.....	3
Palvelujen vienti Suomesta palveluerittäin 2002-2008, miljoonaa euroa.....	3
Palvelujen vienti Suomesta maittain, 2002-2008, miljoonaa euroa.....	4
Palvelujen tuonti Suomeen maittain 2002-2008, miljoonaa euroa.....	5
Palvelujen ulkomaankauppatilaston laatuseloste.....	6

Taulukot

Palvelujen tuonti Suomeen palveluerittäin 2002-2008, miljoonaa euroa

Palveluerä -- tuonti	Vuosi						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Posti- ja telekommunikaatiopalvelut	293	249	228	474	430	318	371
- Posti- ja kuriiripalvelut	34	43	28	71	57	62	71
- Telekommunikaatiopalvelut	259	206	200	403	373	255	300
Rakennuspalvelut	223	261	497	388	261	248	411
Tietotekniikka- ja informaatiopalvelut	395	427	592	929	891	1094	1 311
- Tietotekniikkapalvelut	363	407	561	904	879	1077	1 293
- Informaatiopalvelut	32	19	31	25	12	17	18
Rojalit ja lisenssimaksut	641	545	644	902	1031	1051	1 380
Muut liike-elämän palvelut	3703	4038	3900	4830	4944	5791	8 266
- Laki- ja tilinpito, hallinto- ja PR-palvelut	216	207	230	288	220	400	364
- Mainonta, markkinointitutkimus ja mielipidemittaukset	701	759	736	1076	1069	1359	1 804
- Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	1500	1686	1573	1775	1879	1872	3 550
- Arkkitehti-, insinööri- ja muu tekninen palvelu	69	77	92	135	158	144	164
- Maatalous-, kaivos- ja muu jalostuspalvelu	2	1	8	9	13	13	11
- Muualla erittelemättömät liike-elämän palv. ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelematt. konsernien sisäiset palvelut	1216	1310	1261	1548	1605	2004	2 373
Henkilökohtaiset palvelut, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	64	22	23	19	21	34	33
- Audiovisuaaliset ja siihen liittyvät palvelut	58	6	6	10	8	21	14
- Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	6	16	17	9	14	12	19
Muut erittelemättömät palvelut	128	78	123	197	0	0	0
Tuonti yhteensä	5448	5620	6007	7738	7578	8535	11 771

Palvelujen vienti Suomesta palveluerittäin 2002-2008, miljoonaa euroa

Palvelutyypit -- Vienti	Vuosi						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Posti- ja telekommunikaatiopalvelut	252	202	251	316	342	314	337
- Posti- ja kuriiripalvelut	40	49	68	145	143	161	210
- Telekommunikaatiopalvelut	212	153	183	171	199	154	127
Rakennuspalvelut	276	363	601	460	278	310	899
Tietotekniikka- ja informaatiopalvelut	533	501	608	1213	1177	1 338	5 657
- Tietotekniikkapalvelut	518	492	576	1194	1136	1 335	5 650
- Informaatiopalvelut	16	9	31	19	41	3	7
Rojalit ja lisenssimaksut	594	443	675	969	850	930	1 007
Muut liike-elämän palvelut	5489	4843	6032	6367	6874	9 008	8 404
- Laki- ja tilinpito, hallinto- ja PR-palvelut	96	161	138	178	138	155	171
- Mainonta, markkinointitutkimus ja mielipidemittaukset	77	113	136	130	83	117	116
- Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	200	283	235	274	260	248	281
- Arkkitehti-, insinööri- ja muu tekninen palvelu	251	272	280	327	285	310	341
- Maatalous-, kaivos- ja muu jalostuspalvelu	92	89	1	4	50	60	43
- Muualla erittelemättömät liike-elämän palv. ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelematt. konsernien sisäiset palvelut	4774	3925	5241	5453	6060	8 117	7 452
Henkilökohtaiset palvelut, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	12	26	13	10	19	14	34
- Audiovisuaaliset ja siihen liittyvät palvelut	6	23	4	6	3	9	3
- Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	6	3	9	4	16	5	31
Muut erittelemättömät palvelut	267	120	124	308	0	0	0
Vienti yhteensä	7424	6499	8303	9642	9540	11 914	16 338

Palvelujen vienti Suomesta maittain, 2002-2008, miljoonaa euroa

Maa	Vuosi						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15-maat (1)	3 198	2 622	3 272	3 045	2 927	3 006	5 431
Alankomaat	261	242	471	303	278	251	338
Belgia	105	112	96	119	126	95	117
Britannia	854	506	586	401	386	351	552
Espanja	77	84	110	55	55	86	214
Irlanti	58	101	141	83	45	38	68
Italia	201	145	173	180	205	266	603
Itävalta	66	64	99	134	149	120	153
Kreikka	65	47	49	71	75	69	105
Luxemburg	12	8	25	36	25	14	9
Portugali	52	38	46	47	52	55	63
Ranska	310	171	228	167	178	155	327
Ruotsi	589	572	654	841	760	738	976
Saksa	432	444	491	432	449	641	1 718
Tanska	116	88	103	176	144	127	188
Muu maailma (2)	4 224	3 878	5 131	6 597	6 613	8 908	10 907
Norja	132	121	153	153	162	207	249
Viro	98	73	63	79	87	96	122
Venäjä	429	579	1 111	734	605	996	935
Sveitsi	362	360	188	225	242	246	281
Kanada	23	20	25	45	77	95	194
Yhdysvallat	445	411	440	473	461	348	513
Japani	177	87	36	38	32	35	120
Kiina	... ¹	327	692	587	446	563	725
Intia	... ¹	18	45	373	418	830	1 137
Muut	2 558	1 882	2 378	3 890	4 083	5 490	6 631
Yhteensä (1)+(2)	7 422	6 500	8 403	9 642	9 540	11 914	16 338

1) ... tieto ei saatavissa

Palvelujen tuonti Suomeen maittain 2002-2008, miljoonaa euroa

Korjaus 22.1.2009. Vuoden 2008 luvut korjattu, olivat aiemmin samat kuin vuoden 2007 luvut. Korjaukset on merkitty punaisella.

Maa	Vuosi						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15-maat (1)	3 200	3 304	3 347	4 361	3 915	4 551	6 800
Alankomaat	342	326	360	427	317	304	357
Belgia	152	162	150	144	125	135	145
Britannia	965	934	859	1 173	1 101	1 240	1 459
Espanja	37	38	49	71	60	59	81
Irlanti	80	146	177	202	125	137	196
Italia	75	90	67	74	66	68	244
Itävalta	52	48	64	57	74	72	95
Kreikka	14	38	19	29	19	14	42
Luxemburg	9	12	10	24	14	10	13
Portugali	7	7	5	9	7	6	58
Ranska	182	181	213	246	177	182	224
Ruotsi	668	606	620	953	724	876	870
Saksa	448	497	561	665	694	984	2 505
Tanska	169	219	193	287	412	464	511
Muu maailma (2)	2 331	2 413	2 660	3 379	3 662	3 984	4 971
Norja	144	140	128	179	151	195	202
Viro	57	58	56	98	92	111	177
Venäjä	194	234	334	387	267	327	268
Sveitsi	103	133	154	251	157	212	289
Kanada	44	30	45	57	110	100	133
Yhdysvallat	1 044	825	924	986	1 520	1 320	1 504
Japani	41	34	80	55	96	77	118
Kiina	...	19	77	54	162	222	363
Intia	...	101	238	374	137	182	324
Muut	704	839	624	938	970	1 238	1 593
Yhteensä (1)+(2)	5 531	5 717	6 007	7 740	7 577	8 535	11 771

Palvelujen ulkomaankauppatilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilaston tuottaa Tilastokeskus. Tilaston laatiminen perustuu Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetukseen (184/2005), jossa säädetään maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevista tilastoista. Lisäksi laadinnassa noudatetaan Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n maksutasekäsikirjan (Balance of Payments Manual 5th ed. 1993) ja Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services) suosituksia. Palvelujen ulkomaankaupan vuositiedustelu on lakisääteinen tiedonantajille perustuen tilastolakiin (280/2004, 14 §). Tilastokeskus rahoittaa palvelujen ulkomaankauppatilaston tuotannon.

Tilasto kattaa maksutaseen muut palvelut -erän ilman vakuutus- ja rahoituspalveluita. Sisältöön ei näin ollen kuulu matkailuun tai kuljetukseen liittyvät palvelut. Viennin ja tuonnin palveluerittäiset tiedot luokitellaan 231 eri maahan maksutaseen maaluokitusten mukaisesti.

Tilasto kattaa seuraavat palveluerät:

- **Viestintäpalvelut**
 - Postipalvelut
 - Kuriiripalvelut
 - Televiestintäpalvelut
- **Rakentamispalvelut**
 - siitä: materiaalimenot ulkomailla (vain vienti)
 - siitä: palkkamenot ulkomailla (vain vienti)
- **Tietojenkäsittely- ja tietopalvelut**
 - Tietojenkäsittelypalvelut
 - Uutistoimistopalvelut
 - Muut tiedontarjontapalvelut
- **Rojaltit ja lisenssimaksut**
 - Franchising- oikeudet ja muut vastaavat oikeudet
 - Muut rojaltit ja lisenssimaksut
- **Välityskauppa ja muut kaupankäyntiin liittyvät palvelut**
 - Välityskauppa
 - Muut kaupankäyntiin liittyvät palvelut
- **Käyttöleasingpalvelut**
- **Erilaiset liike-elämän, ammatilliset ja tekniset palvelut**
 - Lakiasiaainpalvelut
 - Laskentatoimen, tilintarkastus-, kirjapito- ja veroneuvontapalvelut
 - Yritysten ja liikkeenjohdon konsultointi- ja suhdetoimintapalvelut
 - Mainonta, markkinatutkimus ja mielipideselvitykset
 - Tutkimus ja kehitys
 - Arkkitehti-, insinööri ja muut tekniset palvelut
 - Jätteiden käsittely- ja puhdistuspalvelut
 - Maatalous, kaivostoiminta ja muu paikalla tapahtuva jalostus
 - Muut liike-elämän palvelut
 - Konsernien sisäiset palvelut, muualla luokittelemattomat
- **Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut**
 - Audiovisuaaliset ja niihin liittyvät palvelut
 - Koulutuspalvelut
 - Terveyspalvelut
 - Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut, muualla luokittelemattomat

Palvelujen ulkomaankaupan tilastoa käytetään maksutaseen ja kansantalouden tilinpidon laadinnassa. Tilastokeskus toimittaa tiedot maksutasetta varten Suomen Pankkiin, joka toimittaa tiedot edelleen Eurostatille, Euroopan Keskuspankille (EKP), Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF) ja OECD:lle.

Palvelujen ulkomaankauppatilasto on valtakunnallisesti kattava. Koska tiedot kysytään yritystasolla, tilastoa ei voi alueellistaa.

Palvelujen vienniksi lasketaan tilanteet, joissa yritys vastaanottaa korvauksen vastikkeena palvelusta ulkomaiselta talousyksiköltä. Vastaavasti tuonnissa suomalainen talousyksikkö maksaa ulkomaiselle toimijalle vastineena palvelusta. Tilastoon sisältyvät myös konserniyritysten väliset palvelutransaktiot.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilastotiedustelun kehikko muodostetaan Tilastokeskuksen yritysrekisterin pohjalta. Tilastoinnin perusyksikkö on yritys. Tiedot kootaan vuosittaisella ja neljännesvuosittaisella tiedustelulla suoraan yrityksiltä. Vuosittain tiedustelujen piiriin kuuluu kaikkiaan noin 2300 yritystä. Tiedustelussa hyödynnetään Tullihallituksen tilastoja tavarakaupasta.

Yritysrekisteristä poimittu kehikko jaetaan kokonaistutkimukseen ja kolmeen otokseen. Kokonaistutkimukseen kuuluvat yritykset, joilla on yli 120 työntekijää tai jotka ovat raportoineet edellisvuonna palvelujen ulkomaankauppaa. Yksi otoksista muodostetaan ulkomaisista tytäryhtiöistä, jotka eivät kuulu kokonaistutkimukseen, ja kaksi muuta otosta muodostetaan yritysten koon perusteella. Kokonaistutkimukseen kuuluvilta yrityksiltä kysytään sekä maa- että palvelueräjakautama, otosyrityksiltä vain palvelueräjakautama.

Otokset jaetaan ositteisiin, joista tehdään satunnaisotanta. Otostiedot korotetaan kattamaan koko osakehikko. Korotetut tiedot jaetaan maittain ja palveluittain kokonaistutkimuksen maa- ja palvelueräjakautamien mukaisesti. Vastaamattomien kokonaistutkimukseen kuuluvien yritysten tiedot imputoidaan edellisen vuoden vastauksen tai henkilöstömäärän perusteella.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tutkimuksen tärkeimmät virhelähteet liittyvät vastaukseen sekä yli- ja alipeittoon. Koska palvelujen ulkomaankaupan tiedustelujen vastausprosentti vuositason tasolla on ollut noin 90, on vastauskadon vaikutus vähäinen. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla lähinnä alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kaikkien vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrittäminen on haastavaa.

Palvelujen määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat yksi oleellinen virhelähde. Palveluerien määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin tiedusteluun vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmistä, jolloin tieto on arvioitu yrityksessä.

Tiedot julkaistaan karkeammalla tasolla kuin kerätään, jotta yksittäisen yrityksen antamat tiedot eivät paljastu.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilasto ilmestyy vuosittain. Tilaston tiedot kattavat kunkin kalenterivuoden aikana toimitetut palvelut.

Ennakkotiedot palvelujen ulkomaankaupasta julkistetaan kesäkuun alussa. Lopulliset tiedot julkaistaan noin vuoden viiveellä tilastovuoden päättymisestä. Ennakolliset tiedot voivat muuttua aineiston täydentymisen ja muutosten vuoksi.

Tilastokeskuksen julkaisukalenteri löytyy osoitteesta: <http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Palvelujen ulkomaankauppatilaston tiedot sekä kuvaus ja muut metatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla: <http://tilastokeskus.fi/til/pul/index.html>

Lisäksi tietoja palvelujen ulkomaankaupasta julkaistaan Tilastokeskuksen Yritysten kansainvälistyminen -painojulkaisussa. Julkaisujen tilaukset: <http://tilastotori.stat.fi/>

Suomen Pankki julkaisee maksutaseen yhteydessä tietoja palvelujen ulkomaankaupasta: <http://www.bof.fi/fi/tilastot/maksutase/index.htm>

Palvelujen ulkomaankauppatilaston yritysaineisto on mahdollista saada tutkimuskäyttöön suojatussa muodossa. Käyttö tapahtuu Tilastokeskuksen tutkimuslaboratoriossa. Lisätietoja: <http://tilastokeskus.fi/tup/yritysaineistot/index.html>

Lisätietoja tilastosta antavat Yhteystiedot -sivulla mainitut henkilöt. <http://www.stat.fi/til/pul/yht.html>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Suomen Pankki julkaisee palvelujen ulkomaankaupan tiedot osana maksutasetta. Maksutaseen palvelujen ulkomaankaupan tietoihin sisältyy palvelujen ulkomaankaupan tilastossa julkistettujen palvelujen lisäksi kuljetus, matkailu sekä rahoitus- ja vakuutuspalvelut.

Kansantalouden tilinpidon julkaisemiin palvelujen ulkomaankaupan tietoihin eivät sisälly rakennuspalvelut ja niihin lisätään välilliset rahoituspalvelut (FISIM). Tältä osin tiedot poikkeavat maksutaseessa julkaistuista palvelujen ulkomaankaupan tiedoista.

7. Selkeys ja eheys / yhtenäisyys

Palvelujen ulkomaankaupan tiedot ovat yhtenäisiä ja vertailukelpoisia tilastovuodesta 2002 alkaen. Tietoja on kerätty vuodesta 1999 alkaen.

Tuontitietoja on korjattu vuosien 2002-2006 osalta vuoden 2007 aikana. Korjauksen syynä olivat tiedonantajilta saadut lisätiedot. Vuotta 2002 edeltävät tuontitiedot eivät tästä syystä ole vertailukelpoisia korjattujen vuosien kanssa.

Keväällä 2006 palvelujen viennin tasoa korjattiin vuodesta 2000 vuoteen 2005. Korjaus johtui tilastosta aiemmin puuttuneiden palveluerien sisällyttämisestä tilastointiin.

Viennin tasokorjauksen yhteydessä palvelujen viennin maajakauma vuosille 2000 - 2004 jouduttiin palveluerän muualla erittelemättömät liike-elämän palvelut (ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelemattomat konsernin sisäiset palvelut) osalta arvioimaan. Arvioinnissa hyödynnettiin tavaroiden ulkomaankaupan maajakaumaa. Palvelujen viennin osalta vuoden 2005 tiedot eivät siten ole maajakauman osalta vertailukelpoisia aiempien vuosien vientitietojen kanssa.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Kauppa 2010

Lisätietoja

Jaakko Salmela (09) 1734 2953
Marjatta Tenhunen (09) 1734 2927
Vastaava tilastojohtaja:
Leena Storgårds

globalisaatio.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-3509 (pdf)